

**Historia De Vita, Moribus, Rebus Gestis, Studiis Ac
Denique morte Praedicatorum Lutheranorum, Doct.
Martini Lutheri, Philippi Melancthonis, Matthiae Flacii
Illyrici, Georgii Maioris, et Andreae ...**

Complectens ortum, progressum [et] incrementa, tum arcana plurima
hactenus non prodita, omnium penè huius temporis haeresum

... Vita ... Philippi Melancthonis. Matthiae Flacii Illyrici. Georgii Maioris, Et
Andreae Osiandri

Ulenberg, Kaspar

Coloniae Agrippinae, 1622

III. Melancthonis excogitata mollities ad Sacramentarios propendentis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65643](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65643)

ANNO
1542.

Quid, quod in hoc negotio ne causæ quidem
fatis esse, & iracundiæ seruii putatur; vt læ-
” pè alias κατά τινῶν ἑτέρων. Et paulo infra:
” πολλὰκις δὲ ἔλεξα, φοβῆσθαι μέγιστον φύσιν
” δυσχῆς ἄγαν ἐμπαδοῦς, ὡς περ Ἡρακλέους, ἢ φι-
” λοκλήτου, ἢ μαρίαν ρωμαϊκῆς στρατηγῆς. Hæc
” græcè de Luthero Melanchthon, & subob-
scurè quidem de industria: Quanquam satis
innuit, metuisse se iam pridem, ne Lutheri
cruditas, & ad conuitiandum impotentia
tandem ubi senium accesserit, in sæuitiam
exiret, vt Heracleo similis fieret, vel Philo-
cteto, vel Mario Duci Romano: Quod iam
euenisse nutu nictuque potius quam apertis
verbis indicat.

III.
Cam in
vit. Mel.
pag. 213.
Melanch.
ob molli-
tiem exa-
gitatur.

Hoc eodem anno per aduersarios Melan-
chthonis, rigidos inquam Lutheranos, no-
ua tempestas in caput ipsius excitata fuit,
vel renouata potius calumnia, quam non
semel annis superioribus intenterant; quod
nimirum mollitie sua, & ad cedendum
promptitudine, communi causæ multum
incommodaret. Quanquam in proximis
colloquijs VVormatiæ atque Ratisbonæ,
posteaquam per Caluini consortium acer-
bior factus obrigit, satis durum se præ-
buit Catholicis, & si quid in eos antea
forsan habuit benignioris affectus, id de-
inceps vel deposuit omnino, vel in Sa-
cramentarios effudit. Iis enim, quin ab
hoc tempore votis intimis, & toto affectu
se coniunxerit, cùm pridem ab anno 1535-
ad eos

ad eos inclinare crederetur, nec Lutherani ri- ANNO
gidiores nec Calvinistæ dubitant : Et sunt, 1543.
qui hoc ipsum suadeant, argumenta non ob-
scura. Atque hæc altera causa fuit, cur nunc
zelotarum ista factio Melanchthonem rur-
sus exagitet. Cum enim Lutherus hoc an- Conatur
no bellum Sacramentarium denuò totis vi- impedire
ribus instauraret, quod anno 1536. VVitten- Lutheri
bergæ fucatâ compositione sopitū diximus, scriptum
prodidit se Melanchthon, & consilium illud de Cœnâ
sibi displicere non obscuris indicijs manife- Domini.
stum fecit. Siquidem impedire conatus est,
quanto studio potuit, ne postrema Lutheri
confessio de Cœnâ Domini, quæ velut clas-
sicum fuit ad nouam pugnam, typis excusa
diulgaretur. Verùm id frustra fuit: Edidit
enim Lutherus scriptum illud, quod in hac
causâ velut testamentum esse voluit, aut pu-
blicam extremæ voluntatis declarationem,
quam & morte suâ postmodum confirma-
uit. Ita syncretismus ille VVittenbergicus
dissolutus fuit, atque omnis deinceps instau-
randæ concordie spes in perpetuum subla-
ta. Qua de re Melanchthon, cum frustra Lu- Dehorta-
therum à bello Sacramentario dehortatus tur eum à
esset, in hunc modum scribit ad Henricum bello Sa-
Bullingerum: Fortassis, inquit, priusquam cramenta-
hæ meæ litteræ ad te perferantur, accipies riorum.
atrocissimum scriptum Lutheri, in quo bel- Lauath. in
lum de Cœnâ Domini instaurat. Nunquam hist. Sacr.
maiore impetu hanc causam egit. Defino igitur pag. 23. b.
tur sperare Ecclesiarum pacem. “

ANNO Interim Melanchthon ab æmulis probro-
1543. fo sermone diffamatus fuit, quasi totus ad-
 Diffama- hæreret Sacramentarijs, & eandem cum illis
 tur ob sectâ de Eucharistiâ sententiam tueretur; licet id
 Sacramen- publicè dissimularet. Quâ de re cum ad au-
 tiorum. lam quoque rumor delatus esset, Elector
Forschenius Princeps Pontanum seniore VVittenber-
in malleo gam misit anno 1544. qui rem hanc certius
Calu. E. 4. b exploraret Quod si Sacramentarijs addictus
Selnecc. in esset Melanchthon, censuit eum Princeps di-
resp. ad Pet- mittendum potius, quam ut hæresis illa se-
zel. pag. 35. cretis ipsius machinationibus in Academiam
 irreperet: Hanc se malle testabatur vel mi-
 nus esse frequentem, vel auditoribus omni-
 nò vacuam, quam à Sacramentarijs occupa-
 ri. Et Melanchthon quidem intellectâ Prin-
 cipis voluntate, alio migrare voluit sponte
 suâ, priusquam dimitteretur. At Lutherus
 in consilium adhibitus retinendum putavit
 Melanchthonem, nec permittendum, ut ex
 Academiâ discederet: Acturum se cum illo,
 dixit, effecturumque per Dei gratiam, ut in-
 formatus resipiscat. Ita Princeps tum qui-
 dem placatus fuit, & Melanchthon Lutheri
 patrocinio protectus in statione mansit.

A Saxone
 eius mens
 requiritur.
Melanch-
 thon fugâ
 cogitat.

A Luthero
 detinetur.

IV. Decessit hoc anno Sigismundus Linde-
Merseburg, mauius Episcopus Merseburgensis, post cu-
Episc. obit. ius obitum Augustus Saxonix Dux octode-
 cim annorum adolescens diœcesin occupa-
 uit, qui politicâ tantum gubernatione sulce-
 ptâ, religionis, & rerum Ecclesiasticarum cu-
 ram omnem in Georgium Anhaltinum re-
 iecit.